

Ś. p. Antoni Mierzyński.

W tym samym miesiącu, co Potkański, zeszedł z pola nauki polskiej, i to z jednego jej działu, niemal ustawicznie odłogiem leżącego, Antoni Mierzyński.

Ur. w r. 1829 w Krotoszynie w W. Ks. Poznańskiem, kształcił się w Uniwersytecie berlińskim; tam uzyskawszy w r. 1857 stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy łacińskiej, która do dzisiaj nie straciła na wartości: „De vita, moribus scriptisque latinis Sebastiani Fabiani Acerni“, poświęcił się zawodowi podwójnemu: pedagoga i uczonego. W pierwszym zapisał imię swoje zaszczytnie jako profesor naprzód Szkoły Głównej a potem Uniwersytetu Warszawskiego (1862—1888 z przerwą), — w drugim jako filolog grecko-łaciński, szczególnie zaś jako pełen krytyki i wielkiej powagi badacz mitologii antycznej, starożytności i mitologii Litwy — jeden z pierwszych między nami opierający swe dochodzenia i wyniki na umiejętnych podstawach metody porównawczej.

W nauce etnologii polskiej na zawsze będą miały znaczenie jego prace, które dotyczyły mitów ze stanowiska ogólnego bądź specjalnego, albo też schodziły w dziedzinę dyscypliny powyższej bardzo bliską: archeologię i historję.

Szereg tak pierwszych jak drugich rozpoczynają jeszcze w r. 1867 w „Bibliotece Warszawskiej“ ogłoszone „Przyczynki do mitologii porównawczej. I. Podania wobec oświaty. II. Bocian księdzem Wojciechem“ (odb. 1867, 8-vo s. 38) i w języku rosyjskim: „Izsliedowanije o Perseje u dawnych epikow, logografów, lirikow, tragikow i komikow“ (Warszawa, 1872, s. VI, 156), które były niejako zapowiedzią następnych studyów (i naukowej sławy Autora): „Jan Łasicki, źródło do mitologii litewskiej“ (w „Rocznikach Tow. nauk. krakowsk., t. XLI, r. 1870), tudzież „Źródła do mitologii litewskiej“ (Mythologiae Lituanae Monumenta) w dwóch częściach: „Od Tacyta do końca XIII w.“ (Warszawa, 1892, s. 155) i „Cz. II. Wiek XIV i XV“ (tamże, 1896, s. II, 154.)

Wśród rzeczy treści starożytnej i dziejopisarskiej na wymienienie zasługują: „Co znaczy Sicco, studyum archeologiczno-literackie“ („Przewodnik nauk.-liter.“, Lwów, 1891, s. 741—7); „Przysięga Kiejstuta“ („Rocznik Tow. Przyj. Nauk Pozn.“, 1894, t. XX, s. 153—70), — „O nadrowskim kąpielaniu Ognia Kriwe“ (Moskwa, 1895), — „Die sämtliche Gottheit Auschaitis“ (Königsberg, 1900), — „Romowe. Rozprawa archeologiczna“ („Rocznik Tow. P. N. Pozn.“, 1900, t. XXVII) i najklasyczniejsza z nich, kapitalna rozprawa: „Nuntius cum baculo, studyum archeologiczne o krywuli“ („Wisła“ t. IX, 1895) i t. d.

Ś. p. Mierzyński, w 50 lat po doktorskim z umiejętnością ślubie zstępując do grobu, legł jako żołnierz na placówce sztandarowi wierny, a do ostatniej chwili — pomimo wieku sędziwego — nie złożywszy pióra, przykładem był dla młodszych, jak się orze rolę nauki, ciężką, trudną a bez pomocników!

Cześć Jego pamięci!
